

3.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody

Podstawowe informacje:

Numer druku sejmowego: 2177

Data wniesienia projektu: 25 lutego 2021 r.

Etap: skierowano do I czytania w Komisjach

Przydzielona komisja: Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wnoszący: Grupa posłów

Opis projektu (Kancelaria Sejmu): projekt dotyczy uzupełnienia obowiązujących przepisów o odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone działalnością gatunków będących pod ochroną, poprzez rozszerzenie katalogu gatunków zwierząt chronionych o kategorię ptactwa prawnie chronionego

Zmieniane ustawy:

1. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Opis proponowanych rozwiązań prawnych (redakcja):

Założeniem projektu jest uzupełnienie przepisów o odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone działalnością gatunków będących pod ochroną, poprzez rozszerzenie zakresu o kategorię ptactwa prawnie chronionego. W ocenie projektodawcy w obecnym stanie prawnie brakuje regulacji umożliwiających wypłaty rekompensat rolnikom, hodowcom za straty spowodowane przez ptaki pozostające pod ochroną.

Do ptaków, które mają zostać dodane do wspomnianego powyżej katalogu należą kormorany, żurawie, dzikie gęsi, łabędzie i krukowate.

Proponowany termin wejścia w życie ustawy to 14 dni po dniu ogłoszenia.

Uzasadnienie projektu:**Cel i potrzeba ustawy oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana**

Proponowany projekt ustawy ma na celu dokonanie zmian w ustawie o ochronie przyrody, uzupełniając obowiązujące przepisy o odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone działalnością gatunków będących pod ochroną, poprzez rozszerzenie zakresu o kategorię ptactwa prawnie chronionego.

W obecnym stanie prawnie brakuje regulacji umożliwiających wypłaty rekompensat rolnikom, hodowcom za straty spowodowane przez ptaki pozostające pod ochroną.

Aktualnie normy prawne obciążające Skarb Państwa lub dzierżawcę bądź zarządcę obwodu łowieckiego w zakresie odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta będące pod ochroną, zostały zawarte w art. 126 ust. 1 pkt 1-5 ustawy o ochronie przyrody oraz w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 (Dz. U. 1995 Nr 147 poz. 713). Obowiązujące przepisy odnoszą się jedynie do żubrów, wilków, rysi, niedźwiedzi i bobrów - zawartych w art. 126 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz do dzików, łosi, jeleni, danieli i saren zakwalifikowanych w ustawie Prawo Łowieckie, nie uwzględniając ptactwa.

W ostatnim czasie rolnicy coraz częściej borykają się z problemami szkód wyrządzonych w uprawach rolnych i stawach hodowlanych przez ptaki prawnie chronione, których populacja stale rośnie, ponosząc liczne straty, za które nie przysługuje im żadne odszkodowanie z uwagi na brak uwzględnienia ptactwa będącego pod ochroną, jako gatunku za który odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Ptaki osiadając na uprawianych gruntach doszczętnie wyniszczają uprawę wydziołużając zasiane ziarno bądź wybierając młode rośliny po wschodach. Stado ptaków może liczyć nawet kilkaset osobników, w efekcie ich wizyty na polu wiążą się najczęściej z potrzebą dokonywania nowych zasiewów i ponoszeniem po raz drugi nakładów na nasiona i związane z tym prace polowe. Sytuacja powtarza się w przypadku strat powodowanych przez kormorany w stawach hodowlanych. Dodatkowo, nawet jeśli rolnik odsieje zniszczoną uprawę lub poseje ga-

tunek inny niż uszkodzony przez ptaki, często plon z takiej uprawy jest niższy, co w rezultacie powoduje dalsze straty gospodarza. Na dzień dzisiejszy jedynym, jednocześnie mało skutecznym sposobem próby ochrony plonów przed szkodami jest odstraszenie, na przykład metodą hukową, albo przez puszczenie nagrań odgłosów naturalnych wrogów ptaków, na co jednak wymagane jest zezwolenie w przypadku chronionych ptaków. Mając na uwadze, ciężką pracę rolników, którzy utrzymują bezpieczeństwo żywnościowe w kraju, zasadne jest wprowadzenie regulacji, umożliwiającej wypłaty rekompensaty za szkody powodowane przez ptactwo prawnie chronione, tak aby rolnik nie ponosił kosztów utrzymania zwierząt dziko żyjących, żerujących na jego uprawach i stawach hodowlanych.

Co roku przylatuje do Polski około 60 tysięcy kormoranów, które zakładają tu gniazda, a w każdym w nich wykluwają się średnio dwa pisklęta. To oznacza, że pod koniec sezonu lęgowego czyli około lipca mamy w Polsce około 120 tysięcy ptaków, które tu żerują. Każdy z nich zje około 400 gramów ryb, bo żywi się tylko rybami – również tymi cennymi – jak węgorz, sandacz, szczupak czy lin.

Institut Rybactwa Śródlądowego wyliczył, że kormorany żerujące na jeziorach północno-wschodniej Polski zjadają łącznie co roku blisko 1,2 tys. ton ryb. Na kormorany przypada ok. 80 proc. ryb zjadanych przez wszystkie zwierzęta drapieżne. To więcej niż odławiają na tym terenie zawodowi rybacy (ok. 1 tys. ton).

Projektowane zmiany

Dodanie do art. 126 ust. 1 punktów 6-10 ustawy o ochronie przyrody, umożliwi rolnikom korzystanie z mechanizmu rekompensaty za ponoszone straty w uprawach i stawach hodowlanych spowodowane szkodliwą działalnością ptactwa prawnie chronionego.

Informacja o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Przepisy projektowanej ustawy nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Skutki finansowe dla budżetu państwa

Precyzyjne określenie skutków finansowych dla budżetu państwa jest trudne do oszacowania ze względu na brak wystarczającej ilości danych potrzebnych do ustalenia odszkodowania. Biorąc pod uwagę ilość i jakość strat, które powodują corocznie kormorany, żurawie, dzięki gęsi, łabędzie oraz krukowate można przyjąć, że wartość odszkodowań wyniesie ok. 70-100 milionów zł.

Projekt nie powoduje powstania skutków finansowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego.

Konsultacje społeczne

Projekt ustawy został pozytywnie zaopiniowany przez wojewódzkie izby rolnicze. Środowisko rolnicze oczekuje zmian w polskim systemie prawnym, wprowadzających gwarancję odszkodowania dla tej grupy społecznej za ponoszone straty w uprawach i stawach hodowlanych wyrządzone przez ww. w ustawie gatunki prawnie chronione.

Akty wykonawcze do ustawy

Projekt ustawy nie wymaga wydania dodatkowych aktów wykonawczych.